

حکومتی هه‌ریمی کوردستان
وهزارهتی پلاندانان

MAŁOPOLSKA

کارو چالاکییه‌کانی وهزارهتی پلاندانان وه‌زی سییه‌می سالی ۲۰۱۷

Activities & Achievements Report of Ministry of Planning - KRG

کانونی یه‌که‌م - ۲۰۱۷

كارو چالاكییه‌كانی وهزارهتی پلاندانان (ته‌مموز - ئاب - ئه‌یلول / ۲۰۱۷)

حکومەتی هەریمی کوردستان
وهزارهتی پلاندانان

Activities & Achievements Report of Ministry of Planning

۱- ۲۰۱۷

ژماره (۲۹)

راپۆرتی کارو چالاکییه‌کانی وهزارهتی پلاندانان

له‌م راپۆرتهدا

(راپۆرتی کارو چالاکییه‌کان) ب‌ل‌او‌ک‌را‌وه‌یه‌کی وه‌رزیه، که هه‌موو س‌ی مانگ جاریک له وه‌زارهتی پلاندانان ده‌رده‌چیت، تیایدا ئه‌م کارو چالاکیه سه‌ره‌کیانه به‌شیوه‌یه‌کی کورت و پوخت‌کراو ده‌خاته‌روو، که له‌م ماوه‌یه‌دا ئه‌نجامی داوه‌ چ له‌لایه‌ن خودی وه‌زارهته‌وه یان به‌ هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی وه‌زارهته‌کانی دیکه‌ی حکومه‌ت و لایه‌نه ناو‌خو‌یی و بیانیه‌ به‌یوه‌ندیدارم‌کان. پ‌یوسته‌ ب‌گوت‌ریت که‌وا له‌م راپۆرتهدا ته‌نها ئاماژه به‌ کارو چالاکیه سه‌ره‌کیه‌کان کراوه به‌شیوه‌یه‌کی کورت، وه‌ ب‌و هه‌ر ورده‌کاریه‌ک یا به‌کاره‌ینانی داتا‌کان پ‌یوست به‌ گه‌رانه‌وه ده‌کات ب‌و لایه‌نی به‌یوه‌ندیدار له‌ وه‌زارهتی پلاندانان یا ماله‌پر وه‌زاره‌ت.

(www.mop.gov.krd)

ئاماده‌کراوه له‌لایه‌ن
به‌ر‌پ‌وه‌به‌رایه‌تی ڤاگه‌یان‌دن
له‌ وه‌زارهتی پلاندانان

e-mail address:
tayeb_abbasi@yahoo.com

کورت‌ه‌یه‌ک ده‌رباره‌ی وه‌زارهتی پلاندانان

ئه‌م وه‌زاره‌ته به‌پ‌یتی یاسای ژماره (۷) ی سالی (۲۰۰۶) ی ئه‌نجمه‌نی ن‌یش‌ت‌یمانی کوردستان - ع‌یراق دامه‌زراره، به‌مه‌به‌ستی ئاماده‌کردنی پلانه‌کانی به‌ره‌پ‌یدانی هه‌ر‌ی‌م و پ‌ی‌ش‌خ‌ست‌نی له‌رووی ئاب‌وو‌ری و کۆمه‌لایه‌تی و مرۆیی و رۆش‌نب‌یره‌وه. هه‌روه‌ها وه‌زارهتی پلاندانان به‌ هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل وه‌زاره‌ت و دام و ده‌زگا‌کانی دیکه‌ی حکومه‌ت و که‌رتی تایب‌ه‌ت پلانه‌ در‌یژ و مامنا‌وه‌ند و گورت‌خ‌یه‌نه‌کان و به‌ره‌پ‌یدانی مرۆیی و به‌یوه‌ندیه‌کان. هه‌روه‌ها پلانی بودجه‌ی وه‌به‌ره‌ینانی حکومی به‌پ‌یتی چه‌ند بنه‌مایه‌کی تایب‌ه‌ت له‌سه‌ر ئاستی هه‌ر‌ی‌می کوردستان ئاماده‌ ده‌کات. وه‌زاره‌ت هه‌ل‌ده‌ست‌ی به‌ ئه‌نجام‌دانی کرداری ئاماری جیا‌جیا له‌ هه‌ر‌ی‌م‌دا به‌تایب‌ه‌تی ئه‌وانه‌ی که‌ به‌یوه‌ندیان به‌ سه‌رژم‌یره‌ گشتیه‌کانی دان‌یش‌ت‌وانی هه‌ر‌ی‌م و خان‌وو‌ه‌کان و رو‌وپ‌ی‌وی ئاماده‌یی تایب‌ه‌ت به‌ که‌رته‌ جۆربه‌جۆره‌کانی هه‌ر‌ی‌مه‌وه هه‌یه. جگه‌ له‌مانی سه‌روه‌ه وه‌زاره‌ت هه‌ل‌ده‌ست‌ی به‌ دانان و به‌پ‌ه‌وه‌کردنی سیسته‌م‌یک ن‌یش‌ت‌یمانی ب‌و پ‌ی‌وه‌ر‌کاری و کۆن‌ترۆلی جۆره‌گی له‌ هه‌ر‌ی‌م‌دا به‌پ‌یتی مواسه‌فاتی ع‌یراقی و جیهانی.

له‌م ژماره‌یه‌دا

- وه‌زیری پلاندانان پ‌ی‌ش‌وازی له‌ با‌ل‌و‌ی‌زی به‌ر‌پ‌ازیل له‌ ع‌یراق ده‌کات ل ۲
- وه‌زیری پلاندانان به‌شداری له‌کۆنفرانسی خاوم‌ن‌کارو وه‌به‌ره‌ینه -رانی ئه‌لمانیا و ع‌یراق و هه‌ر‌ی‌می کوردستان ده‌کات ل ۴
- وه‌زیری پلاندانان له‌گه‌ل کونسولی گشتی کۆریای باش‌وو‌ر کۆده‌ب‌یت‌مه‌وه ل ۵
- وه‌زیری پلاندانان له‌گه‌ل سه‌روکی هه‌ر‌ی‌می ماله‌پ‌و‌ئ‌س‌کا کۆده‌ب‌یت‌مه‌وه ل ۶
- ئاماده‌ک‌ری به‌ر‌پ‌وه‌به‌رایه‌تی گشتی به‌ره‌پ‌یدانی مرۆیی ب‌و ک‌رنه‌وه‌ی با‌ل‌ه‌خ‌له‌ی ک‌یا ل ۷
- له‌سه‌ر داوا‌کاری به‌ر‌پ‌وه‌به‌رایه‌تی شار‌ه‌وان‌یه‌کان له‌ ئیداره‌ی راپه‌ر‌ین خ‌ول‌یک‌ی راه‌ینان له‌ب‌واری گ‌ری‌به‌سته‌ گشتیه‌کان ئه‌نجام‌درا ل ۸
- پ‌و‌ل‌ین‌کردنی (۷) چه‌وت کۆم‌پانیو به‌رز‌کردنه‌وه‌ی پ‌له‌ی پ‌و‌ل‌ینی (۲) دوو کۆم‌پانیو هه‌ل‌وم‌شان‌ل‌نه‌وه‌ی پ‌له‌ی پ‌و‌ل‌ینی (۳) س‌ی کۆم‌پانی ل ۹
- کارو چالاکیه‌کانی ده‌سته‌ی ئاماری هه‌ر‌ی‌م ل (۱۰-۱۶)
- به‌ش‌دار‌یک‌ردن له‌ چه‌ند خ‌ول‌یک و ئه‌ب‌د‌یه‌ت‌کردنه‌وه‌ی ره‌شن‌وسی پلانی س‌تر‌اتیجی ل ۱۷
- کارو چالاکیه‌کانی به‌ر‌پ‌وه‌به‌رایه‌ی گشتی هاو‌کاری و هه‌هاه‌ه‌نگی به‌ره‌پ‌یدان ل (۱۸-۲۰)
- کارو چالاکیه‌کانی ده‌سته‌ی پ‌ی‌وانه‌سازی و کۆن‌ترۆلی جۆری ل (۲۱-۲۳)
- کارو چالاکیه‌کانی به‌ر‌پ‌وه‌به‌رایه‌ی گشتی پلانی پ‌ر‌ۆژمه‌کان ل (۲۴-۲۶)

وەزیری پلاندانان پیشوازی له بآلۆیزی به‌پازیل له عیراق ده‌کات

له هه‌موو بواره‌کان. له‌م باره‌یه‌وه،
وه‌زیری پلاندانان پرایگه‌یانده‌ که
سه‌رگرده‌یه‌تی و حکومه‌تی هه‌ری‌می
کوردستان هه‌میشه‌ له‌ هه‌ولێ
دروستکردنی په‌یه‌وه‌ندی ئاشتی و
دۆستانه‌دایه‌ له‌گه‌ڵ سه‌رحه‌م وڵاتانی
جیهان له‌ هه‌موو ئاست و بواره‌کاندا، و
ئاماده‌باشی ده‌ری‌ی بۆ په‌ره‌پێدانی
په‌یه‌وه‌ندییه‌کانی نی‌وان هه‌ری‌م و
به‌پازیل له‌ عیراق ده‌کات.

ده‌ستووری عیراقیش ئه‌م مافه‌ی
ده‌سته‌به‌رگراوه‌. بآلۆیزی به‌پازیل هی‌وای
خواست که‌ کێشه‌کانی نی‌وان هه‌ولێر و
به‌عدا به‌ دایه‌لۆگ چاره‌سه‌ربکری‌ن.
له‌ ته‌وه‌ری‌کی ترده‌، بآلۆیزی به‌پازیل
پرایگه‌یانده‌ که‌ وڵاته‌که‌ی یه‌کی‌که‌ له‌
بیست گه‌وره‌ترین ئابوورییه‌کانی جیهان
و ته‌نها وڵاته‌ له‌ نی‌وانیاندا که‌ هیچ
ناکوکیه‌کی ده‌ره‌کی نیه‌. وه‌ خوازیاریشه‌
وڵاته‌که‌ی په‌یه‌وه‌ندییه‌ ئابوورییه‌کانی
له‌گه‌ڵ هه‌ری‌می کوردستان په‌ره‌پێدات

له‌ ٢٠١٧/٨/١٠، د. علی سندی،
وه‌زیری پلاندانانی حکومه‌تی
هه‌ری‌می کوردستان، پیشوازیکرد له‌
میگی‌ل ماگاله‌یز، بآلۆیزی وڵاتی
به‌پازیل له‌ عیراق.
له‌ میانه‌ی کۆبوونه‌وه‌که‌دا، وه‌زیری
پلاندانان باسی پرۆسه‌ی ریفیراندۆمی
کرد که‌ بریاره‌ هه‌ری‌می کوردستان له‌
٢٠١٧/٩/٢٥ ئه‌نجامی بدات، ئه‌م
بابه‌ته‌ی وه‌کو مافی‌کی سروشتی
خه‌لکی کوردستان وه‌سفکرد که‌ به‌پێی

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

و دبەرھێنان وەک کشتوکاڵ و پێشەسازی و ژێرخان و گەشتیاری. دواتر وەزیری پلاندانان بەشداری پانیلیکی کرد لەگەڵ هەردوو بەرپێزان وەزیرانی ئاوەدانکردنەوە و نیشتەجێکردن و شارەوانی و گەشت و گوزاری هەریمی کوردستان، و تیایدا هەلومەرج و دەرڤەتەکانی و دبەرھێنان و پێداویستەکانی ژێرخانی هەریمی کوردستان توتویکرا. وە جەخت کرایەووە لەسەر گرنگی بوژانەووی کەرتی تاییبەت کە دەکرێت لە رێگای ھاوکاری تەکنیکی و دبەرھێنانی بیانی راسەوخۆ ئەم ئامانجە بەدی بێت، هەروەھا کۆمپانیاکانی ئەلمانیا یان بانگهێشت کرد کە بەشداری بکەن لەرێگای ئەم ئەزموونە زۆر و باشە هەیانە لە بواری جوړاوجوړدا.

پەيوەندی بوو لە نیوان خاونکار و دبەرھێنەرانی ئەلمانیا و عراق و هەریمی کوردستان بە مەبەستی ئەنجامدانسی کاری بازرگانی و دبەرھێنان، هەروەھا خستەپرووی دەرڤەتەکانی و دبەرھێنان لە هەریمی کوردستان. لە میانە کۆنفرانسهکەدا، وەزیری پلاندانان ووتاریکی پێشکەش کرد و باسی لە بارودۆخی هەریمی کوردستان کرد بە تاییبەتی لە بواری ئابووری و رایگەیاندا کە هەریمی کوردستان گەشەپێدانی زۆری بەخۆوە بینووە بەلام ئیستاش کاری زۆر ماوە ئەنجام بدری، و بە تیروتەسەلی باسی لەو سیکتەرەکانە کرد کە دەکرێت کۆمپانیاکانی ئەلمانیا لە بەرچاوی بگرن بە مەبەستی ئەنجامدانسی

پۆژی ٢٠١٧/٩/٦، د. علی سندی وەزیری پلاندانان وەک نوێنەری سەرۆکی حکومەتی هەریمی کوردستان و سەرۆکی شاندى حکومەتی هەریمی کوردستان بەشداری لە کۆنفرانسی خاوەنکار و دبەرھێنەرانی ئەلمانیا و عراق و هەریمی کوردستان لە ھانۆفەری پایتەختی هەریمی نیدەر ساکسونی ئەلمانیا کرد. لەکۆنفرانسهکەدا نوێنەری سەرۆک وەزیرانی هەریمی ناوبراو و ژمارەیهک بەرپرس و خاوەنکار و دبەرھێنەر و کۆمپانیای لە ئەلمانیا و عراق و هەریمی کوردستان ئامادەبوون، کە نزیکەی ١٠٠ کۆمپانیای ئەلمانی و زیاتر لە ٤٠ کۆمپانیای عراقی و ١٠٠ کۆمپانیای هەریمی کوردستان بوون. ئامانجی ئەم کۆنفرانسه دروستکردنی

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

وەزیری پلاندانان لە گەڵ کونسۆلی گشتی کۆریای باشوور کۆدەبێتەو

هه‌ماهه‌نگی نیوان وه‌زاره‌تی پلاندانان و ده‌زگای کۆیکا به‌ مه‌به‌ستی دانانی پلانیك بۆ دانانی پورتالیك بۆ کاروباری گرێبه‌سته گشتیه‌کان له ههرێمی کوردستان . ئهم کاره‌ دوای ئه‌وه دیت که پيشتر به‌ هاوکاري گروپی بانکی نیوده‌وله‌تی رېنمایی تایبته‌ به‌ گرێبه‌سته گشتیه‌کان ته‌واو کرا و ئهم رېنماییه‌ لـــــــه ئیستادا که‌وتۆتـــــــه‌ بواری جیبه‌جیکردن.

لـــــــه کۆبوونه‌وه‌که‌دا باسی رېوشوینه‌کانی مه‌راسیمی کردنه‌وه‌ی ده‌زگای کپیا (په‌یمانگای کوردستان بۆ کارگێری گشتی) له‌ هه‌ولێر کرا که په‌ره‌پێدانی ئهم ده‌زگایه‌ی رَاهێنان به‌ هاوکاري راسته‌وخۆی حکومه‌تیــــ کۆریای باشور و ده‌زگای کۆیکای کۆری ئه‌نجام ده‌دریٔ. شایانی باسه‌ هه‌ر لـــــــه‌ درێژه‌ی کۆبوونه‌وه‌که‌دا تیشک خرایه‌ سه‌ر ته‌وه‌ریکی تر لـــــــه‌وانه‌ هاوکاري و

له‌ رێکه‌وتی ٢٠ ئابی ٢٠١٧ د. علی سندی وه‌زیری پلاندانانی ههرێمی کوردستان پيشوازيکرد له‌ به‌ریز پارک یۆنگ کیو، کونسۆلی گشتی ولاتی کۆریای باشوور له‌ هه‌ولێر و شاندى یاهوهری.

له‌ میانه‌ی کۆبوونه‌وه‌یه‌که‌دا باس له‌ په‌یوه‌ندیه‌کانی نیوان ههرێمی کوردستان و کۆریای باشوور کرا و هه‌ردوولا جه‌ختیان له‌سه‌ر به‌رده‌وامی ئهم په‌یوه‌ندیه‌ی نیوانیان کرده‌وه‌.

وەزىرى پلاندانان لەگەڵ سەرۆكى ھەريەمى مالوپولسكا كۆدەبىتەو

دۆخى ناوچەكە وەك ھەنگاويك بۆ فەراھەمكردنى ئاشتى و ئارامى لەناوچەكە. لەم باردەبەو ھەريەمى مالوپولسكا رايگەياندا كە ھەموو نەتەوھەيك مافى بپاردانى چارەنوسى خۆى ھەيە. لەبەرامبەردا وەزىرى پلاندانان سوپاسى حكومەت و خەلكى ھەريەمى مالوپولسكاى كرد بۆ ھاوكاريكردنى ھەريەمى كوردستان بەتايبەتى بۆ پيشمەرگە لەماوھى شەرى داعشدا. ھەر لە چوارچيۆھى كۆرپەندەكەدا، وەزىرى پلاندانان بەشدارى لىكەژمارەيەك پانييل لە بوارى ئابوورى و پەرەپيانداندا كرد.

مالوپولسكا لىكە بوارى جۇراوجۇردا، بەتايبەتى بوارەكانى ئابوورى، كەلەم بوارەبەو ھەردوو ھەريەم ريكەوتنامەيەكى دۆستانەيان لە سالى ۲۰۱۱ دەو ئيمزا كردو، ھەروھە سەرۆكى ھەريەمى مالوپولسكا جەختى كردو كە ھەريەمەكەيان بەردەوام دەبىت لىكە پيشكەشكردنى ھاوكارى مروپى بۆ ھەريەمى كوردستان. لەلايەن خۆيەو، وەزىرى پلاندانان، رپزو سوپاسى بەرپز جەنابى سەرۆكى ھەريەمى كوردستانى پيپراگەياندا بۆ بانگهيشتكردنى بۆ ئىكەم كۆرپەندەو دواتر باس لىكە ريفراندمى سەربەخۆيى ھەريەمى كوردستان و ھۆكارەكانى كردو دوياتيكرەدو كە ھەريەمى كوردستان وەك چارەسەريك دەروانيە ريفراندم و سەربەخۆيى بۆ

لەميانەى ۲۷ مين كۆرپەندى ئابوورى جياھانى كە لە ئىستادا لە ھەريەمى مالوپولسكا لە پۆلەندا بەرپو دەچىت، لە ۲۰۱۷/۹/۷، د. عەلى سەدى، وەزىرى پلاندانانى حكومەتى ھەريەمى كوردستان، بەنويەنەرايەتى جەنابى سەرۆكى ھەريەمى كوردستان، وە بە ياوھرى نوپنەرى حكومەتى ھەريەم لە پۆلەندا لەگەڵ بەرپز ياجيك كروپا، سەرۆكى ھەريەمى مالوپولسكا كۆبوونەو. سەرەتا، بەرپز ياجيك كروپا بەگەرمى پيشوازى لە شاندى ھەريەمى كوردستان كردو خۆشحالى دەربرى لە بەشداربوونى لەم كۆرپەندەدا، وە دواتر جەند تەوھريكيان تاوتويكرد كە گرنگترينيان پتەوگەردنى پەيوەندەكانى نيوان ھەريەمى

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

ئامادەكارى بەرپۈەبەرايەتى گشتى پەرەپىدانى مەۋىي بۇ كەرنەۋەى بالەخانەى كىپا

لە چوارچىۋەى پەرۋەى پەرەپىدانى مەۋىي لە نىۋان
حكومتى ھەرىمى كوردستان و
حكومتى كۆرياي باشور،
ھاۋكات لە ميانەى
ئامادەكارىھەكان بۇ رېۋەسىمى
كەرنەۋەى بالەخانەى نوۋى
ئەنستىتۇى كوردستان بۇ
كارگىرى گشتى (كىپا)، لە
دىدارىكدا بە ئامادەبۈۋنى
جۇنگ ھاىك پارك، بەرپەرسى
ئاۋانسى ھاۋكارى نىۋەۋەلەتى
كۆرياي باشور (كۆيكا) و
بەرىز د.ەلى سەدى ۋەزىرى،
پالاندانان و شىروان قادىر،
برىكارى ۋەزارەتى پالاندانان
و د. عبدالرزاق محمد،
بەرپۈەبەرى گشتى پەرەپىدانى
مەۋىي، لە مەراسىمىكدا ۋازۋو
لەسەر رادەستكەرنى تەۋاۋى
كەلۈپەلى بالەخانەى نوۋى كىپا
و دوو ئۆتۈمبىلى تايبەت بە
پەرۋەكە كرا.

ئەمەش لە چوارچىۋەى
ئەۋ پەرۋەىھە بۈۋ كە كىپا لە
سالى ۲۰۱۴ دەستى پىكردوۋە
كە ماۋەى چوار سالە بەردەۋامە
و ئىستالە قۇناغى
كۆتايى داىە. ۋەبىرپارە لە
ئالندەپەكى نەزىك دەست
بەكرىت بە كەرنەۋەى
بالەخانەى نوۋى كىپا.

له سههر داواکاری به پړیوه به رایه تی شاره وانیه کان له ئیداره ی راپه رین خولیکی راهینان له بواری گریبه سته گشتیه کان نه نامدرا

هه ماهه نگی کردن له گه ل بانکی نیوده ولته تی به دوو ئاراس ته. ئاراسته ی یه که میان جیبه جیکردنی چهند خولیک بۆ که رتی تایبته له سههر به لگه نامه ستانداردهکانی گریبه سته کردن که وهزاره تی پلاندانان به هاوکاری بانکی نیوده ولته تی دهریکردوه.

ئاراسته ی دووهمیش بریتیه له گریبه سته کردن له گه ل شاره زایه کی بواری گریبه سته گشتیه کان بۆ نه نامدانی کۆمه له خولیک بۆ که رتی گشتی له سههر هه مان به لگه نامه ستانداردهکانی گریبه سته کردن.

(٢٠١٧) که کۆمه لیک فه رمان به ری شاره وانیه کان تییدا به شداریوون که ژماره یان (١٨) فه رمان به ر بوو.

له خوله که ناوه پۆکی رینماییهکانی جیبه جیکردنی گریبه سته گشتیه کان ژماره ٢ ی سالی ٢٠١٦ بۆ به شداریوون پوونکرایه وه، گرنگی زیاتر درا به بابته تی چۆنیه تی ئاماده کردنی ته ندر و چۆنیه تی نه نامدانی پرۆسه ی گریبه سته کردن به تایبه ی لسه سههر کردنه وه و شیکردنه وه ی ته ندره کان.

به رنامه ی داها تووی ئهم به پړیوه به رایه تی به بریتیه له

یه کی که له نه رکه گرنگهکانی به پړیوه به رایه تی گریبه سته گشتیه کان له وهزاره تی پلاندانان بریتیه له پیگه یاندنی فه رمان به رانی حکومی له بواری گریبه سته گشتیه کان، نه ویش له رینگای جیبه جیکردنی خولی راهینان و نه نامدانی سیمینار و وۆرکشۆپ. بۆ ئهم مه به سته ئهم به پړیوه به رایه تی به پپی توانا هه ول ده دات خولی به رده وام نه نام بده ت.

له سههر داواکاری به پړیوه به رایه تی شاره وانیه کان له ئیداره ی راپه رین خولیکی راهینانی نه نامدا له شاری رانیه له ماوه ی (١٩ - ٢١ / ٨

بەھۇى بېرىارى خەرجکردنى بېرە پارەبەك
لەلایەن حکومەتەو بەلئىندەران، جوولەبەك
کەوتۆتە ناو بەلئىندەران بىـ نوێکردنەو
ناسنامەى پۆلئىکردنى کۆمپانىاکانىان و داواکردنى
پشتگىرىکردنىان لە لایەن بەرپۆەبەرايەتـ
پۆلئىکردنى بەلئىندەران بە نووسراوى فەرمى. □
بۆ ئەم مەبەستەش بەرپۆەبەرايەتى پۆلئىکردنى
بەلئىندەران لە ماوى وەرزی سىيەمى ئەمسالدا
ناسنامەى (٢٨) کۆمپانىاي نوێکردۆتەو.

لە لایەكى ترەو لێژنەى تۆمار و پۆلئىکردنى
بەلئىندەران لە وەرزی سىيەمى ئەمسالدا بە ھۆى
زۆرى پشووەکان تەنھا (٢) کۆبوونەو و ئاسايى
خۆى ئەنجامداو، کە لە ئەنجامدا تەنھا (٧)
حەوت کۆمپانىاي پۆلئىکردو و پلەى پۆلئى (٢)
دو کۆمپانىايى بەرزکردۆتەو، وە پلەى
پۆلئى (٣) سىي کۆمپانىاي
ھەلۆەشانداو و داواکارى (٤) چوار
کۆمپانىايى رەتکراو تەو بەھۆى
نەگونجانى تواناکانىان لەگەل
بۆەرەکانى ھاتوو لە پەيرەوى
پۆلئىکردن.

لە لایەكى ترەو ناوى (٤) چوار کۆمپانىا
خراونەتە لیستى رەش لەسەر داواکارى وەزارەت و
دەزگاکانى ترى حکومى، بەم جۆرە کۆى گشتى
ناوى ئەو کۆمپانىا و بەلئىندەرانەى لـ
لیستى رەش تائىستە دەبێتە (٥٦).

سەرەپای ئەم کارانەى سەرەو،
بەرپۆەبەرايەتـ پۆلئىکردنى بەلئىندەران
رۆژانە کارى ئاسايى خۆى ئەنجام داو کە بریتىە
لە وەلامدانەو و گشت وەزارەت و لایەنەکانى
حکومى و پەزامەندیدان لەسەر فرۆشتنى پشكى
ھاوبەشان و دامەزرىنەرانى کۆمپانىاکان دواى
دیراسەکردنى دۆسيەکانیان.

پۆلئىکردنى (٧) حەوت کۆمپانىا بەرزکردنەو و پلەى پۆلئى (٢) دوو کۆمپانىا ھەلۆەشانداو و پلەى پۆلئى (٣) سىي کۆمپانىاي دیکە

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

كارو چالاكییه كانی دهستهی ئاماری ههریم

بهشی ئاماره كانی پهروه رده و كۆمه لایه تی

روویپۆی هیثووی فره نیشاندهری بواره كان (MICS6)

به مه بهستی خو ئاماده كرده بۆ ئه نجامدانی روویپۆی هیثووی فره نیشاندهر (MICS6) دهستهی ئاماری ههریم به هه ماهه نگی له گه ل دهزگای ناوه ندی ئاماری به غدا له ژێر چاودێری رێكخراوی UNICEF له به روازی ۲۰۱۷/۱۱/۹ وۆركشۆپێك ئه نجامدرا بۆ رێكخستن و چاك كردنی به رنامه ی روویپۆ، وه دانان و رێكخستنی تیمه كان بۆ كاری مه یدانی و پرسیار نامه كان كه له هۆتیل (جوههینه) له هه ولێر بۆ ماوه ی ۴ رۆژ به رپۆه چوو.

وۆركشۆپی روویپۆی SWIFT

به مه بهستی ئاماده كاری و دوایین بریاردان له سه ر ئه نجامدانی روویپۆی SWIFT، دهستهی ئاماری ههریم به شداریكرد له وۆركشۆپێك له ئوردن- عمان له (۲۰۱۷/۸/۲۵-۲۳) بۆ به بستی ئاماده كاری و دوایین بریاردان له سه ر ئه نجامدانی روویپۆی SWIFT، دهستهی ئاماری ههریم به شداریكرد له وۆركشۆپێك له ئوردن- عمان له (۲۰۱۷/۸/۲۵-۲۳) بۆ پرسیار نامه كانی روویپۆ و سامپلی روویپۆه كه. تا ئیستاش روویپۆه له ژێر ئاماده كاریه، وه كاری مه یدانی بریاره له مانگی ۱۱ ی ئه مسال بچێته بواری جیبه جیكردنه وه.

روویپۆی هاوبه شی گشتگیر بژیوی ژیان بۆ په نابه ره سووریه كان له ههریمی كوردستان

دهستهی ئاماری ههریمی كوردستان به هاوكاری رێكخراوی WFP و به هاوبه شی لـهـ گهـل رێكخراوی UNHCR هه ئسا به ئه نجامدانی روویپۆی هاوبه شی گشتگیر بژیوی ژیان بۆ په نابه ره سووریه كان له ههریمی كوردستان لـهـ ناوه وه و دهره وهی كه مپ، ئه ویش به ئامانجی ئاگادار بوون له روهشی ژیان په نابه ره سووریه كان له ههریمی كوردستان ئه م روویپۆه دوا به دواى ئه نجامدانی

بەشى ئامارەكانى دانىشتوان ھەيزى كار

دەستپىكىردنى ئامادەكارىيەكانى تايىبەت بە ۋوپپوى ديموگرافى كە بە ھاوكارى و ھەماھەنگى لەگەل ھەردوو رېكخراوى IOM و UNFPA ئەنجام دەدرېت. ئەم ۋوپپو ھەريى كوردستان لەخۆ دەگرېت. لە مانگەكانى تەموز و ئاب رەشنووسى پرسیارنامەى ۋوپپوگە ئامادە كراو لە ناوەرپاستى مانگى ئەیلولەو خولئ رايانانى تايىبەت بەم ۋوپپو لە ھەر سى پاریزگای ھەولیر، سلیمانى و ھۆك بەرپو ڇوو. قۇناغى تازەكردنەو ھى نمونەى تايىبەت بە ۋوپپوى ديموگرافى لە مانگى ئەیلول ئەنجام درا و ماو ۱۲ رۆزى كارکردن بەردەوام بوو. برپارە لە سەرھەتای مانگى تشرینی دووم دەست بکړیت بە قۇناغى کۆکردنەو ھى داتا كە ماو ۲۰ رۆزى كارکردن دەخايەنیت.

لە کۆتايى ھینان بە كارکردن لەسەر ئامادەکردنى راپۆرتى تايىبەت بە تۆمارى گشتگىر ئاوارەكان كە لە سالى ۲۰۱۵ ئەنجامدراو. ئەم راپۆرتە دواى چەندین جار بېداچوونەو ھى ورد گەيشتۆتە دوا قۇناغى خوى و رېكخراوى UNFPA بـەـنـیـازە وەكو دۆکیومېنتیک چاپى بکات و بلاوى بکاتەو.

لە تەواو کردنى پلانى ئەنجامدانى ۋوپپوى ھەيزى كار بۆ سالى

۲۰۱۷ و ھەرگرتنى رەزامەندیى و مزارەتى دارايى بۆ پارەدار کردنى پرۆژەگە. برپارە لەدوو مانگى کۆتايى ئەم سال ۋوپپوگە لە ھەريى كوردستان جيبەجى بکړیت.

لە بەردەوامبوون لەگەل رېكخراوى جيهانى کار (ILO) بۆ مەبەستى تازەکردنەو ھى میتۆدۆلۆجى ۋوپپوى ھەيزى كارو سوود وەرگرتن لەجەمەك و پیناسە نوپىيەكانى ئەم بوارە بۆ ئەو ھى لە سالى ۲۰۱۸ بەدواوە كاريان پېكړیت. بۆ ئەم مەبەستە رەشنووسى پرسیارنامەگە ئامادە كراو و نیردراو بۆ شارەزا و پسپۆرەكانى ئەم ۋوپپو لە بارەگای سەرەكى رېكخراوگە لە جنیف و برپارە لە ھەرزى كۆتايى ئەم سال كار لە سەر تازەكردنەو ھى میتۆدۆلۆزى تايىبەت بە نمونەى ۋوپپوگە بکړیت.

لە دەستەى ئامارى ھەريى كە لە لايەن سندوقى نەتەو ەيەگرتووەكان بۆ دانىشتوان (UNFPA) بانگەشت كرابوو بۆ بەشداريکردن لە ديدارێك بە ناو ديدارى ھەريى لە بارەى بەھيزکردنى توانا ھەريمايەتيەكان بۆ ئاراستەکردنى ئامانجەكانى گەشەپيدانى بەردەوام، ئەوانەى لە سەر بنەماى كۆنفرانسی نۆدەوئەتسى گەشە پيدانى دانىشتوان دانراون و، بەرپازان سەرۆكى دەستەى ئامارى

ھەريى و بەرپرسى بەشى دانىشتوان و ھەيزى كار بەشدارى ديدارەكەيان كە لە رۆژانى ۱۸ و ۱۹ تەموزى ۲۰۱۷ لە عەممانى پايتەختى شانشینی ئوردن بۆ سى تويزى پەيوەندیدار بەم بابەتە: بەرلەمانتارەكان، برپار سازەكان و ئامار زانەكان، كەلەولائە عەرەبىيەكانەو سازدراوو. ئەركى سەرەكى ئەم ديدارە گەشەپيدانى ۳۹ ھەلسەنگاندن بوو بۆ بارودۆخى نيشاندەرى پەيوەندیدار بە ناوئيشانى ديدارەكە كە لە وئەتە عەرەبىيەكانە بەشيوەيەكى لاواز كاريان لەسەر كراو ياخود دەكړیت.

مەبەست لە ديدارەكە ھەلسەنگاندنى بارودۆخى ئەو نيشاندەرانەى ئامانجەكانى گەشەپيدانى بەردەوام بوو كە لەسەر بنەماى كۆنفرانسی نۆدەوئەتسى گەشەپيدانى دانىشتوان دانراون و، تيايدا جەخت كرايەو لەسەر گروتين دان و خيراترکردنى رېكارەكانى گەيشتن بەو نيشاندەرانە. ھەروەھا پەيوەنديەكانى نۆوان لايەنە بەشداربووەكانى ديدارەكە لە ھەر ولايتك خرايەوو كە تايىبەتن بە پيششەچوونەكانيان لەبواری دەستەبەرکردنى ئەم نيشاندەرانە، ئەم وولاتانەش بریتين لە: ولاتانى مىسر، ئوردن، جەزائير، مەغريب، سودان، سومال و كەنداو. لە کۆتايى ديدارەكەدا چەند برپاروو راسپاردەيەك دەركران بۆ باشتر بەرپوەبردنى كاروبارى تايىبەت بە بەدەستخستنى نيشاندەرهكان.

بەشى ئامارەكانى بازارگانى

رووپىيوى يەكە گەشتىارىيەكان

لەھەرئىمى كوردستان بۆسالى ۲۰۱۷

ئامازە پىكراو لەمەيدانەو لە ناو شارى ھەولير بۆ دەست نيشانکردنى ھەر تىبىنيەك كە لەمەيدانەو ھەستى پىبىكرىت. لە دەستپىكى كارى مەيدانى ئەم رووپىيە لە پارىزگانى ھەرئىم لە ۲۰۱۷/۱۰/۱۰ ئەنجام دەدرىت كە ماوى (۲) مانگ دەخايەنىت وە بەردەوام دەبىت تاكو ۲۰۱۷/۱۲/۱۰.

پىكرەنەو ھەي فۆرمى رووپىيوى يەكە گەشتىارىيەكان لە ھەرئىم كە پىكدىت لە (ئوتىل، موتىل، كۆمەلگەي گەشتىارى)، وە لە پۆزى يەكەمدا خولەكە لەسەر چۆنىەتى پىكرەنەو ھەي فۆرمەكە بوو لىلايەن بەرپۆمبەرى پۆزەكە، وە لە دووم پۆزدا دابەشكران بەسەر چوار تىم بۆ پىكرەنەو ھەي فۆرمى

لە ھەرئىمەوتى ۲۰۱۷/۹/۱۴-۱۳ بەشى بازارگانى خولپىكى (۲) پۆزەي لە ديوانى دەستەي ئامارى ھەرئىم ئەنجامدا بۆ سەھەرچەم سەھەرشتىاران و توپزەران لە دەستەو لە ئامارى پارىزگان، ھەرودھا بۆ نوپنەرانى بەشى ئامار لەدەستەي گشتى گەشت و گوزارى ھەرئىم و پارىزگان دەربارى چۆنىەتى

بەشى ئامارەكانى پيشەسازى

رووپىيوى دامەزراو ھەي پيشەسازى گەورە ومام ناوھەندى

دەكرىت بۆ دەست پىكرەنى كارەكە. بۆ ئەمەش گشت لىژنەكانى پىويست بۆ ئەم رووپىيە دەستنىشان كراون.

و رووپىيوى كوردنيان. ھەرودھا دانانى بودجەي پىويست بۆ رووپىيەكە كە چاوەروانى ھاتنى بوجەي تەرخانكراو

ئامادەكارى تەواو كراو بۆ ئەنجامدانى نوپكرەنەو ھەي چوارچىو ھەي دامەزراو پيشەسازى (گەورە ومام ناوھەندىكان)

بەشى شىكردەنەوہى داتا

ئەمسالدا ئەنجام دەدەن. شاندېكى تايبەت لەھەرئىمى كوردستان بەشدارى ئەم وۆركشوپەيان كورد و بۆ يەكەم جارېش لەسەر ئاسستى عىراق و ھەرئىم بە بەكارھيئانى تاپلېت زانىيارىيەكان كۆ دەكرىنەوہ و پاشان راستەوخۆ بۆ سەنتەرى زانىيارى دەستەى ئامارى ھەرئىم يان دەزگای ناوہندى ئامارى بەغدا رەوانە دەكرىن. پىرۆگرامى ئامادەكراو بەشيۆەيەكى رېكويېك كۆنترۆلى مەيدانلى و تۆمارى زانىيارىيەكان دەكات كە دەبېتە ھۆى بەرزبونەوہى ئاستى كوالىتى زانىيارىيەكان. شايەنى ئامازەپيكرنە بە پيى پلانى كارى ئەم رۆويپۆە كارى مەيدانلى لە مانگى تشرىنى يەكەمى ۲۰۱۷ دەست پيەدەكات.

بۆ بەدواداچوونى كارەكانى تايبەت بە پىرۆسيىسكردنى داتاكان. • لە ولاتى تونىس وۆركشوپى رۆويپۆى ھيشويى فرەنيشاندر بۆ چارەسەرى داتا (پىرۆسيىسى داتاكان) بەرپۆە چوو. بەمەبەستى ئەنجامدانى رۆويپۆى ھيشويى فرەنيشاندر (Multiple Cluster Indicator Survey) گەرى شەشەم لەعىراق و ھەرئىمى كوردستان، وۆركشوپى چارەسەرى داتا (Data Processing) لەلایەن پيىكخراوى يونيسيف (UNICEF) لەولاتى تونىس پيىكخرا لە نيوان ۱۲-۲۰۱۷/۷/۱۹ بۆ فەرمانبەرانى تايبەت بە پىرۆگرامى تۆمارى زانىيارىيەكان لەگشت ئەم ولاتانەى كە لە ناوچەكە ئەم رۆويپۆە لەماوہى

- دروستكردنى داتا بەيسى تايبەت بە رۆويپۆى خيرا SWIFT تايبەت بەھەژماركردنى داھات و خەرجى خيزان كە لە لایەن بانكى نيودەولتەى ھاوکارى و پالېشتى دەكرىت لە ھەرسى مانگى رابردوو. ھەروەھا بەشداريكردن لە وۆركشوپى تايبەت بە رۆويپۆى خيرا (Swift) لە ولاتى ئوردن بۆ بريارى كۆتايى جيبەجىكردنى ئەم رۆويپۆە لە عىراق.
- دانانى دوو داتا بەيس و سەر پەرشتيكردن تۆمارى زانىيارى ھەردوو رۆويپۆى چاندراوى زستانە و تيجووى لە ماوہى ۲۰۱۷/۸/۱ تاكو ۲۰۱۷/۱۰/۱.
- بەشداريكردن لە كۆبونەوہو وۆركشوپەكانى تايبەت بە رۆويپۆى گشتگىرى بارى ئاسايشى خۆراك بۆ پەنابەرە سوورىيەكان لە دارشتنى پرسىيارنامە و داتابەيس و سەرپەرشتيكردن پراھينان و پاك كردنى داتاكان لە ماوہى ۲۰۱۷/۷/۱۵ تاكو ۲۰۱۷/۸/۲۵.
- بەشداريكردن لە وۆركشوپى دووہمى رۆويپۆەى ھيشويى فرەنيشاندر بۆ تيمى عىراق كە بۆ ماوہى (۴) رۆژ لە ھەولير لە رېكەوتى ۱۱-۱۴/۹/۲۰۱۷ بە ھاوکارى پيىكخراوى (Unicef)

بەشی ئامارەکانی کشتوکال وژینگە

پروپۆی پروبەری چاندرای بەرووبومی زستانە ۲۰۱۶ - ۲۰۱۷

دەستپێکردنی کاری مەیدانی پروپۆی پروبەری چاندرای زستانە ۲۰۱۶ - ۲۰۱۷ لە مانگەکانی تەموز و ئاب کە پروپۆی وەرزیە تیمەکانی مەیدانی بۆ ماوەی ۴۵ رۆژ بەردەوام بوون راستەوخۆ سەردانی گوندەکانی هەریمی کوردستانیان کرد بەمەبەستی گۆکردنەوهی زانیاری پروبەرە چاندراوەکان کە هەریەک لە پروبەری چاندرای (گەنم، جۆ، نۆک، نێسک، سەوزەواتی زستانە) دەگریتەوه بە شیوەیهکی سەرەکی کار دەکات بۆ دەستەبەرکردنی داتا و زانیاری گشتگیر و هەمەلایەن بۆ ئەوهی پومالیکی بارودۆخی چاندرای زەویەکانی ژێردەستی جوتیارەکان بکات و دواتر بەشیوەی نیشانەدر و ژمارە راستەقینە بارودۆخەکان بختە پروو.

پروپۆی برشت و بەرهەم و تیچووی بەرووبومی زستانە ۲۰۱۶ - ۲۰۱۷

لەهەمان کاتی ئەنجامدانی پروپۆی چاندرای زستانە پروپۆی خەملاندنی برشت و بەرهەم و تیچوو وەرگرانی داتای تایبەت بە تیچوو و برشتی بەرووبومەکان لەم وەرزدەدا. بۆ بەرووبومی زستانەش ئەنجام درا کە بەشیوەی سامپلی وەرگیراو سەردانی گوندەکان کراوه بۆ

بەشی ژمیاری نەتەوهیی

خولی ژمیاری نەتەوهیی

بە سەرپەرشتی سەرۆکی دەستە ئامارو بە هاوکاری پێکخراوی Eurostat لە بەرواری (۱۸-۲۱) / ۲۰۱۷/۹ لە دیوانی دەستە ئامار خولی ژمیاری نەتەوهیی بەرپۆهچوو کە تاییدا باس لە دیاری کردن و هەژمارکردنی نیشانەدرەکان و چۆنیهتی دانانی لە GDP وه دیاریکردن و گرنگی هەر نیشانەدرێک لە هەر بابەتێک بۆ GDP کرا .

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

بەشی ژمارەیی پێوانەیی

رووپۆی کرێهەکان

دەستپێکردنی کاری رووپۆی کرێهەکان لەماوەی (٢٠٠٥-٢٠١٧/١٠/٢٠) بوو وەرزی چوارەم لە پارێزگاکانی هەرێم ئەم رووپۆی بۆ چوار وەرزی لە سالتیکدا جێبەجێدەکرێ، وەرزی یەكەم (کانوونی دوو، شوبات، ئازار) وەرزی دوو (نيسان، مایس، حوزەيران) وەرزی سێهەم (تەموز، ئاب، ئەیلول) وەرزی چوارەم (تشرینی یەكەم، تشرینی دوو، کانوونی یەكەم) لەپارێزگای هەولێر (٢٠٢٢) نموونە هەیه، لەپارێزگای دهوك (٢٠٢٢) نموونە هەیه، لەپارێزگای سلێمانی (٢٠٢٢) نموونە هەیه. کەواتە کۆی گشتی دەکاتە (٨١٦) نموونە، کە لە هەر پارێزگایەک دابەش کراوە، وە دەرئەنجامی ئەم رووپۆی زیاد دەکریت لەسەر رووپۆی نرخەکان کە مانگانە جێبەجێدەکرێت لەسەر ژمارە پێوانەییەکان بۆ نرخەکانی بەکاربەر و هەلاوسانی مانگانە.

ژمارەیی پێوانەیی نرخەکانی بەکاربەر لەسەر ئاستی هەرێمی کوردستان و پارێزگاکان بۆ مانگی تەموز ٢٠١٧ CONSUMER PRICE INDEX (CPI) FOR KURDISTAN REGION - JULY - 2017

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپەکان
Food and Non-Alcoholic Beverages	88.4	88.8	92.3	83.7	خواردن و خواردەمەنی
Alcoholic Beverages, Tobacco	119.9	122.7	110.0	129.7	خواردەمەنیە کحولیەکان و توتن
Clothes and Footwear	91.0	97.6	86.6	92.3	جل و بەرگ و پێلانو
Housing, Water, Electricity	106.2	122.8	104.9	98.3	کرێی خانوو ئاو و کارمیا و سوتەمەنی
House Supplies , Appliances & Maintenance	93.0	95.3	86.8	98.7	پیداوایستەکانی ناو ماڵ و چاککردنەوه
Health	109.8	131.9	106.1	101.6	تەندروستی
Transportation	85.1	85.6	78.4	92.6	گواستەوه
Communications	93.5	93.5	88.6	99.1	پەیوەندی
Recreation and Culture	81.6	78.1	84.6	80.0	پۆشەنبیری
Education	116.8	125.2	124.2	103.7	پەروەردە
Restaurants	97.7	100.3	86.9	108.7	چێشتخانەکان
Miscellaneous Services and	89.9	91.2	93.6	84.9	کەرستەو خزمەت گوزارییە جۆراو جۆرەکان
General Index Number	93.3	97.5	91.4	93.3	تێکڕای گشتی

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

ژماره‌ی پێوانه‌یی نرخه‌کانی به‌کار به‌ر له‌سه‌ر ئاستی هه‌ریمی کوردستان و پارێزگاكان بۆ مانگی ئابی ٢٠١٧ CONSUMER PRICE INDEX (CPI) FOR KURDISTAN REGION - AUG. 2017

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه‌کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	89.6	89.7	91.9	86.8	خواردن و خواردمه‌نی
Alcoholic Beverages, Tobacco	119.9	122.7	110.0	129.7	خواردمه‌نی کحولیه‌کان و توتن
Clothes and Footwear	90.1	95.0	86.6	91.4	جل و به‌رگ و پێلانو
Housing, Water, Electricity	107.0	123.2	105.0	100.4	کرێی خانوو ئاو و کاره‌با و سوتمه‌نی
House Supplies , Appliances & Maintenance	92.7	95.1	86.8	98.2	پیداوایسته‌یه‌کانی ناو ماڵ و چاککردنه‌وه
Health	107.5	131.9	103.4	98.5	ته‌ندروستی
Transportation	85.4	85.4	78.7	93.0	گواسته‌وه
Communications	93.1	92.2	88.6	98.8	په‌یوه‌ندی
Recreation and Culture	80.7	77.1	82.9	80.2	ڕۆشنیری
Education	116.8	125.2	124.2	103.7	په‌روه‌رده
Restaurants	97.5	100.3	86.9	108.3	چێشته‌خانه‌کان
Miscellaneous Services and	90.4	91.4	93.9	85.7	که‌رسته‌و خزمه‌ت گوزارییه‌ جۆراو جۆره‌کان
General Index Number	93.7	97.4	91.3	94.4	تێکرای گشتی

ژماره‌ی پێوانه‌یی نرخه‌کانی به‌کار به‌ر له‌سه‌ر ئاستی هه‌ریمی کوردستان و پارێزگاكان بۆ مانگی ئه‌یلولی ٢٠١٧ CONSUMER PRICE INDEX (CPI) For KURDISTAN REGION - SEP. 2017

Division	KR	Duhok	Suly	Erbil	گرووپه‌کان
Food and Non-Alcoholic Beverages	89.7	90.4	92.1	86.6	خواردن و خواردمه‌نی
Alcoholic Beverages, Tobacco	119.9	122.7	110.0	129.7	خواردمه‌نی کحولیه‌کان و توتن
Clothes and Footwear	90.0	94.6	86.6	91.4	جل و به‌رگ و پێلانو
Housing, Water ,Electricity	108.2	124.0	106.9	100.9	کرێی خانوو ئاو و کاره‌با و سوتمه‌نی
House Supplies , Appliances & Maintenance	92.3	94.5	86.1	98.2	پیداوایسته‌یه‌کانی ناو ماڵ و چاککردنه‌وه
Health	106.7	131.9	101.5	98.5	ته‌ندروستی
Transportation	84.6	82.3	78.1	93.4	گواسته‌وه
Communications	92.9	92.2	88.2	98.8	په‌یوه‌ندی
Recreation and Culture	80.1	77.1	81.5	80.2	ڕۆشنیری
Education	116.8	125.2	124.2	103.4	په‌روه‌رده
Restaurants	97.5	100.3	86.9	108.3	چێشته‌خانه‌کان
Miscellaneous Services and	91.5	94.9	94.8	85.7	که‌رسته‌و خزمه‌ت گوزارییه‌ جۆراو جۆره‌کان
General Index Number	93.8	97.2	91.5	94.5	تێکرای گشتی

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

بەشداریکردن لە چەند خولیک و ئەبدهیتکردنەوهی رەشنوسی پلانی ستراتیجی

خولسی (لامەرکەزیکردنی دارایی و کارگیڕی
خۆگونجاندن لەگەڵ قەیرانەکان) کە لەلایەن حکومەتی
هەریمی کوردستان و رێکخراوی IOG ی کەنەدی لە
بەرەواری ۹ - ۲۱ / ۹ / ۲۰۱۷. رێکخراوو لە ولاتی کەنەدا.

♦ بەشداریکردن لە خولسی:
(planning and introducing effective)
(and transparent office procedures)
کە لە سەنتەری ئەوروپی بۆ تەکنەلۆجیاو راهینان
ئەنجامدرا.

♦ بەهەمان شیوە بەشداریکردن لە خولسی
(project management) لە سەنتەری
ئەوروپی بۆ تەکنەلۆجیاو راهینان.

♦ وەرگرتن و کۆکردنەوهی داتای نوێ لە وەزارەتەکانی
پەيوەندیدار بە رەشنوسی پلانی ستراتیجی وەزارەت و
تۆمارکردنی لە رەشنوسەگە بە مەبەستی
ئەبدهیتکردنەوهی.

لە ژێر تیشکی ئەو گەشەسەندنەدا وەزارەتی پلاندانان،
لەسۆنگە بەرپرسیاریەتەکانیدا وای بینی کە چوارچیوە
بەندی بکات لە رێگای بەرنامەی پلاندانانی ستراتیجی ، بۆ
پروژەکانی گەشەپێدان. تییدا ئەم وەزارەتە یەكەم
رەشنوسی پلانی ستراتیجی سەرەسەری بۆ (پینچ سال) ی
داهاتووی ۲۰۱۷-۲۰۲۱ دەرشت بەشیوەیهك تا پشت
بەستیت بە دیدیکی پروون بۆ ئایندە و شیکردنەوهیهکی
گشتگیرانەش بۆ دۆخی هەریمی کوردستان ئەنجام بدات.

ئەم رەشنوسە پلانی ئەمادەکردنیدا پشتی بەستوووە بە
کۆمەڵیک دوکیومێنت لە پێش ھەموویانەوه دیدگای هەریمی
کوردستان بۆ سالی ۲۰۲۰ کە ئەمادەکراوە لە لایەن وەزارەتی
پلاندانان.

گرنگە ئەمژە بکریت بەوهی کە بەرپروەبەرایەتی گشتی
پلاندانانی ستراتیجی لە وەزارەتی پلاندانان چەندین چالاکى
ھەبووە لەماوەی وەرزی سییەمی ئەم سال لەوانە:

♦ بەشداریکردنی بەرپز ب. گ. پلاندانانی ستراتیجی لە

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

به‌شداریکردنی وه‌زاره‌تی پلاندانان له کۆنفراسی یونسکو له وڵاتی لوبنان - به‌یروت

نوێنه‌ران و وه‌زاره‌ته‌کانی حکومه‌تی هه‌رێم ئاماژه‌ی پێدرا که به‌کام ئاست و هه‌له‌سه‌نگاندنیکی دروستی ناوخواهی، پشتبسته‌ستن به‌ سیسته‌مه‌کانی وڵاتانی پیشکته‌وو له‌ بواری خۆبێندنی ته‌کنیکی و پیشه‌یی ببه‌سه‌رتێت. دواتر گفتووگۆ و سه‌رنجه‌کان زیاتر باسکردن بوو له‌سه‌ر چۆنییه‌تی ده‌ست نیشانکردنی ئاستی تواناکان که به‌چه‌ند ئاست تیپه‌ربێ. له‌ هه‌مانکاتدا کار بکریت بۆ دانانی سیسته‌می خالبه‌ندی بۆ دابینکردن و دانانی بر‌وانامه‌کان به‌شیوه‌یه‌کی باشت‌ر که بگه‌نجیت له‌گه‌ڵ سیسته‌مه‌ نیوده‌وه‌له‌تیه‌کان، به‌ تایبه‌تی سیسته‌می (٨) ئاستی، که له‌ زۆر وڵاتانی پیشکته‌وو به‌په‌ره‌و ده‌گریت.

کوردستان به‌شداریان تێدا کرد. گفتووگۆکان له‌ سه‌ره‌تادا باس له‌ دروستکردنی چوارچۆیه‌یه‌کی گونجاو بۆ دیزاینکردنی بناغه و توانایی نیشتمانی له‌ سیسته‌می خۆبێندنی ته‌کنیکی و پیشه‌یی له‌ عێراق و کوردستان کرا. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی کاره‌کان جه‌ختکردنه‌وه‌ بوو له‌ هه‌ماهه‌نگی زیاتری لایه‌نه‌کان و وه‌زاره‌ته‌ په‌یوه‌ندیده‌ره‌کان به‌ خۆبێندنی سیسته‌می ته‌کنیکی و پیشه‌یی بۆ ئه‌وه‌ی زیاتر کاربکریت له‌ پێناو به‌ره‌وپێشبردنی رۆژی ئه‌م سیسته‌مه‌ له‌ وڵاتاندا. له‌م کونفراسه‌دا ر‌او سه‌رنجی

وه‌کو نوێنه‌رانی وه‌زاره‌تی پلاندانان و هاوسه‌روکی لیژنه‌ی بال‌ای خۆبێندنی ته‌کنیکی له‌ عێراق و هه‌رێمی کوردستان (به‌رپۆه‌به‌ری گشتی هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی په‌ره‌پێدان) به‌شداریکرد له‌ کونفرانسی (چاکسازی له‌ سیسته‌می خۆبێندنی ته‌کنیکی و پیشه‌یی له‌ عێراق و کوردستان) که له‌ شاری به‌یروت له‌ وڵاتی لوبنان له‌ ر‌ێکه‌وتی (٦-١) / ٢٠١٧/٨ به‌ سه‌ره‌پرشتی ر‌یکخراوی یونسکو ئه‌نجامدرا. ئه‌م کونفرانسه‌ به‌ به‌شداری ٢٨ ک‌ه‌س وه‌کو نوێنه‌رایه‌تی لایه‌ن و وه‌زاره‌ته‌کانی په‌یوه‌ندیده‌ره‌ له‌ هه‌ردوو حکومه‌تی عێراق و حکومه‌تی هه‌رێمی

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

به‌شداریکردن له واژۆکردنی
ریککه‌وتننامه‌یه‌ك له‌نیوان
حکومه‌تی شه‌رییمی کوردستان و
ناژانسی جایکای یابانی

نازانسی جایکای یابانی که له ولاتی ئوردن / عه‌ممان
به‌رپۆه‌چوو. هه‌روه‌ها نوینه‌رانی وه‌زاره‌تی پلاندانان له‌گه‌ڵ
شاندی حکومه‌تی ناوه‌ندی عێراق به‌ هه‌ماهه‌نگی ئاماده‌ی
کۆبونه‌وه‌که‌ بوون.

له رېځه‌وتی (۱۸-۲۲) / ۸ / ۲۰۱۷، به‌ړېو‌به‌ری گشتی
 هاوکاری و هه‌ما‌هه‌گیی به‌ره‌پېدان له و‌زار‌متی پلان‌دانان
 له‌گه‌ل دوو له ف‌ه‌رمان‌به‌رانی هه‌مان به‌ړېو‌به‌رایه‌تی گشتی
 به‌ش‌داریان‌کرد له واژو‌کردنی رېځه‌وت‌نامه‌ی هاو‌کاریه‌کانی

به شداري کردن له زنجيره کوپوونه وه یه کی بریتش کونسل

له کۆبوونهوهکه به‌شداربوون. له ماوه‌ی نهم دوو رۆژدا تیشک خرایه سهر خاله‌کانی چاره‌سهری بۆ کێشه‌کانی په‌روه‌رده .

له ٢٠١٧/٨/(١٩-١٧) دوو فهرمانبهری ووزارتی پالاندانان به شداریان کرد له زنجیره کوښوونه وهکانی (بریتش کونسل) که له لایهن بریتش کهنسله وه ریکخابوو. بابتهی سهرگی کوښوونه وه که بریتی بوو له (دهستنیشانکردنی که مو کورپهکانی په روهرده بو چینی کهم ئه ندامان و ئه و مندانتهی واز له فوتابخانه دههینن) ههروهها به شداریووانی ههردوو وزارتی (په روهرده و کارو کاروباری کوښه لایه تی)

بوو بۆ بەشداربووان، که تیایدا توانرا به سەر که وتووێی کۆتایی
 بیټ، وه له کۆتایی دا له لایهن کونسلی گشتی ئەلمانیا له ههولێر
 بڕوانامهی بهشداربوون به خشرا به فەرمانبه‌رانی بهشداربوو.

به‌شداریکردن له دوو خول له سه‌نته‌ری ETTC

چوار فەرمانبەر له پۆژانی (۱۰/۹ تا ۲۱/۹/۲۰۱۷) به‌شداریانکرد له هەردوو خولی (پلاندانان و پێشکەشکردنی رێکارە شەفاف و کاریگەریەکانی فەرمانگە، وەك سیستمی چاودێریکردن و ئامادەکردنی راپۆرتکردن) و (چۆنیەتی پلاندانان و حێبەجێکردنی پرۆژە بە شیواژێکی رێك و پێك بە گۆڕەمی سەرورەری یاساو بڕیاردان له بەرژەومەندی گشتی) كە لەلایەن (سەنتەری راهینان و زانیاری ئەوروپیی) رێكخرابوو. شایانی باسکردنە كە خولەكە زۆر سوود بەخش

شاندرکردنی به‌پۆه‌به‌ری گشتی هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی په‌ره‌پێدان بو‌ ولاتی كه‌نه‌دا

ئامانجه‌كان ئه‌وه‌ بوو كه‌ چاوپێكه‌تن و
پروانی نی تایبەت هه‌بوو به
تاقیكرده‌وه‌ی به‌پۆه‌به‌ردنی كێشه‌كان
له‌سه‌ر ئاستی حكومه‌تی ناوه‌ندی و
پاریزگاكان و ناوخویی به‌ ئامانجی
ده‌ستنی‌شانكردن لیكۆلینه‌وه‌ له‌ كاتی
حییه‌جیكردن له‌ عێراق. وه‌هه‌روه‌ها
به‌شداربوانی به‌رپرسی حكومه‌تی
كه‌نه‌دی به‌ گفتووگۆ و راگۆڕینه‌وه‌
به‌شداربوون له‌ راهیانه‌كه‌دا.

رێنمایی بوو له‌لایه‌ن راهیانه‌رانی ولاتی
كه‌نه‌دا ده‌رباره‌ی بریاردانی باش و
جیگیر له‌ پووبه‌پووبوونه‌وه‌ی پووداوه
نه‌خو‌ازاوه‌كان، هه‌روه‌ها بو‌
به‌رزكرده‌وه‌ی ئاستی زانیاری به‌شدار
بووان له‌م باره‌یه‌وه‌، چونكه‌ ئه‌م
به‌شداربووانه‌ تایبەتمه‌ند بوون به
به‌پۆه‌به‌ره‌كانی ناو ئه‌و دامه‌زراوه
حكومیانه‌ی كه‌ په‌یوه‌ستن به‌ كێشه‌كان
و پووبه‌پووبوونه‌وه‌یان. یه‌كێکی تر له‌

له‌ (۲۰۱۷/۹/۱۱) تاكو
به‌رپۆه‌به‌ری (۲۰۱۷/۹/۱۹)، به‌رپۆه‌به‌ری
گشتی هاوکاری و هه‌ماهه‌نگی
په‌ره‌پێدان (حیدر مصطفی سعید)
سه‌ردانی ولاتی كه‌نه‌دی كرد
به‌مه‌به‌ستی به‌شداريكردن له‌ زنجیره
خوله‌كانی په‌یمانگای حكومی
(Institute on Governance
(IOG) - ئامانج له‌م
سه‌ردانیكرده‌ش پێدانی ئامۆژگاری و

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

دانانی میکانزمی گونجاو بۆ ھاوردەکردن و پشکنینی خشل لەرێگای ھەردوو فرۆکەخانە نیۆدەولەتی ھەولێر و سلێمانی

لە بەرواری ۲۰۱۷/۷/۱۸ (سامان عبدالرحمن عزیز) بەرپۆشەبەری گشتی گومرگ و (عبدالقادر عبدالله) جیگری بەرپۆشەبەری گشتی گومرگ و شاندى یاورى. لە کۆبوونەوهکە بە ئامادەبوونی بەرپۆشەبەری کۆنتڕۆلی جۆری و پێوانەسازی و کاروباری کارگیڕی و بەرپۆشەبەرانى بەرپۆشەبەرایەتی کۆنتڕۆلی جۆری ھەولێر و سلێمانی و دھۆک. ھەروەھا

لەم کۆبوونەوهیەدا باس لەسەر چۆنیەتی ھاوردەکردن و پشکنینی خشل (زێر، زیو، پلاتین) کرا کە لە رێگای ھەردوو فرۆکەخانە نیۆدەولەتی ھەولێر و سلێمانی ھاوردە دەکریڤ.

جەختیش لەسەر دانانی رێنماییەکی یەگەرتوو کرایەو بە ھاوردەکردنی و پشکنینی خشل لە رێگەى ھەردوو فرۆکەخانەکە.

لە بەرواری ۲۰۱۷/۷/۱۸ دەستەى پێوانەسازی و کۆنتڕۆلی جۆری ھەریم کۆبوونەویەکی بەسەرپەرشتی (د.صباح یوسف المالح) سەرۆکی دەستەى پێوانەسازی و کۆنتڕۆلی جۆری بە وەکالەت ئەنجامدا لەگەڵ بەرپۆشەبەرایەتی گشتی گومرگی ھەریم بە ئامادەبوونی

دانانی میکانزمی

چاودێرکردنی خالە سنوریەکان

بەپێی بریاری (۷۷۳)، لەکۆبوونەوهکەدا گفتوگۆ لەسەر چەند بابەتیکی گرنگ کرا بۆ باشتەر بەرپۆشەبردن و راپەراندنی کارەکانی دەستەى پێوانەسازی و کۆنتڕۆلی جۆری کە بەشیۆویەکی گشتی باس لەم تەوەرانی خوارووە کرا:

لە دانانی ئالیەتیکی گونجاو بۆ بەرپۆشەبردنی کارەکانی دەستە بە ھەماھەنگی لەگەڵ لایەنی پەيوەندیدار.

لە بەکارھێنان و سوود وەرگرتن لە سیستەمی داتابەیس بۆ جێبەجێکردنی ئەرکە نوێیەکەى دەستە.

لە بنکەى دەستە لە خالە سنوریەکان بەرپرس دەبێت لە ھەماھەنگی و ھاوکاریکردن لەگەڵ خالەسنوریەکاندا بۆ جێبەجێکردنی ئەرکی چاودێری و سەرپەرشتیکردنی ھاوردەکردنی کاڤا.

لە بەرپۆشەبەرایەتی کۆنتڕۆلی جۆری و بەرپۆشەبەرایەتی پێوانەسازی و بەرپۆشەبەرایەتی ژمێریاری ھەلەدەستن بە دانانی میکانزمی بەرپۆشەبردنی کارەکانیان بەپێی بریاری (۷۷۳) بەوردی و بەشیۆویەکی رێک و پێشکەشکردنی بەسەرۆکی دەستە.

لەبەراری ۲۰۱۷/۷/۵ دەستەى پێوانەسازی و کۆنتڕۆلی جۆری کۆبوونەوهیەکی ئەنجامدا بە ئامادەبوونی سەرچەم بەرپۆشەبەرانى بەشەکانی دەستە، تەویری کۆبوونەوهکە باس لەئەرکە نوێکەى دەستە بوو کە پێکھاتبوو لـ ھە چاودێری و سەرپەرشتیکردنی پرۆسەى پشکنینی کەل و پەلی ھاوردەکراو

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

رادهستکردنه وهی قونانی یه که می سیستهمی تۆمارکردنی زانیارییه کان (Database) له لایهن کۆمپانیای گیگانت بۆ دهستهی پێوانه سازی و کۆنترۆلی جۆری

له بهر واری ۲۰۱۷/۸/۸ دهستهی پێوانه سازی و کۆنترۆلی جۆری ههریمی کوردستان به سه ره په رشتی (د. صباح یوسف المالح) کۆبوونه وهیه کی ئه نجامدا له گه ل کۆمپانیای گیگانت (Gigant) بۆ رادهستکردنه وهی قونانی یه که می سیستهمی تۆمارکردنی زانیارییه کان (Database) که کۆمپانیای ناوبرا و به پێی گریبه ستی وارژو کرا و هه لسا به دروستکردنی ئهم سیستهمه، بۆ دهستهی پێوانه سازی و کۆنترۆلی جۆری له ماوهی سالتیکدا.

له کۆبوونه وه که دا که به پێوه بهری کۆنترۆلی جۆری و به پێوه بهری ژمیریاری و به پێوه بهری پێوانه سازی و به پێوه بهری به شی کاروباری یاسایی دهسته ئاماده یبوون، جهخت له پرۆسهی جیبه جیکردنی خاله کانی گریبه سته که کرایه وه. وه به پێی گریبه سته که داوی پێدانی قونانی یه که می سیستهمه که ده بی کۆمپانیای راهینان به فه رمان به رانی به شی دا تا و زانیارییه کان بکات، بۆ فێربوونی کارکردن له سه ر سیستهمه که، هه روه ها کۆمپانیای له ماوهی سالتیکدا ئاماده ده بی ت بۆ هه ر ده ستکاری و چاکردنیکی سیستهمه که که له لایهن دهسته وه ئاراسته ی بکری ت.

کۆبوونه وهی دهستهی پێوانه سازی و کۆنترۆلی جۆری ههریمی کوردستان له گه ل به پێوه به رانی ده روزه ی سنوری حاجی ئومه ران

که له ۲۰۱۷/۲/۹ له لایهن به رێز سه رۆکی حکومه تی ههریمی کوردستانه وه ده رچوو بوو.

له بهر واری ۲۰۱۷/۷/۳۱ له نووسینگه ی به رێز سه رۆکی دهسته به ئاماده یبوونی به پێوه بهری کۆنترۆلی جۆری کۆبوونه وهیه که ئه نجامدا له گه ل به رێز سه ره په رشتیاری کۆمه لگای ده روزه ی نیۆده وله تی حاجی ئومه ران، وه هه روه ها له گه ل لیپسراوی بنکه ی ته ندروستی له حاجی ئومه ران، و لیپسراوی بنکه ی کۆنترۆلی جۆری له حاجی ئومه ران.

کۆبوونه وه که جهختی کرده وه له سه ر دروستکردنی هه ماههنگی له نیوان دهسته و ده روزه ی ناوبرا و به مه به ستی جیبه جیکردنی بریاری ژماره (۷۷۳)

- له به پێوه به رایه تی پێوانه سازی و کۆنترۆلی جۆری سلیمانی
له به پێوه به رایه تی پێوانه سازی و کۆنترۆلی جۆری سلیمانی، به شی سووته مه نی (۲۰۱)
برێ جگه ره ی ها توو له وه رزی سییم بریتی بوو له
نموونه ی گونجاو و (۱۷) نموونه ش نه گونجاو بوو.
(۱۶۱) نموونه ی ده رچوو، وه (۴) ده رنه چوو.

Activities & Achievements Report of the Ministry of Planning - KRG

بىر ئاۋى مەۋادە ھاتوۋەكان

(پاككەرەمە ، مەۋادى بىناسازى ، مەۋادى كارمبا ، مەۋادى چىشتىخانە ، مەۋادى پلاستىكى ، يارى مىندالان ، مەۋادى سىارات)

بىر ئاۋى مەۋادە ھاتوۋەكان			بىر ئاۋى مەۋادە ھاتوۋەكان			بىر ئاۋى مەۋادە ھاتوۋەكان		
لەناۋىراۋ	رېگەپىئەدراۋە	رېگەپىئەدراۋە	لەناۋىراۋ	رېگەپىئەدراۋە	رېگەپىئەدراۋە	لەناۋىراۋ	رېگەپىئەدراۋە	رېگەپىئەدراۋە
نە	نە	نە	نە	نە	۱۴۱۸۷۳۰	نە	۱.۴۹	۶۰۶۷۵.۱۸۹

خىشتى پىشكىنى ئىنجامدراۋ لە تاقىگەكانى بەرپۆئەبەرايەتى پىئوانەسازى و كۆنترۆلى جۇرى بەرپۆئەبەرايەتى سىلمانى
(خواردەمەنى ، ئاۋ ، جۈانكارى ، پاككەرەمە ، جگەرە.....)

ناۋى شوپىن		كىمىيا		فىزىيا		بايۇلۇجى	
نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە	نەگۈنجاۋە
نە	نە	نە	نە	نە	نە	نە	نە
تاقىگە پىئوانەسازى و كۆنترۆلى جۇرى ھەۋلىر	نە	نە	نە	نە	نە	نە	نە
تاقىگە ب.ك دھۆك	نە	نە	نە	نە	نە	نە	نە
تاقىگە ب.ك سىلمانى	۱۳۸۰	۲۵	۷۹۹	۵۶	۲۶۹	۲	۲
گىشى	۱۳۸۰	۲۵	۷۹۹	۵۶	۲۶۹	۲	۲

كاروچاللى وەرزى سىيىم لە ھۆبە خىل / ب. پىئوانەسازى و كۆنترۆلى جۇرى (ھەۋلىر ، سىلمانى ، دھۆك) /
جۇرى كاروچاللى يەكانى ھۆبە ھونەرى (ھەۋلىر - سىلمانى - دھۆك)

جۇرى كاروچاللى	ھەۋلىر	سىلمانى	دھۆك
دەرھىنانى مۆلەتى زىرپىنگرى	۷	۲	۹
دەرھىنانى مۆلەتى فرۇشتى زىرپە كۆمەل	—	—	—
دەرھىنانى مۆلەتى وەرشە زىرپە	۵	—	۱
تازە كىرەنەۋە مۆلەتى زىرپىنگرى	۱۱	۳	۱۳
تازە كىرەنەۋە مۆلەتى فرۇشتى زىرپە كۆمەل	—	—	—
تازە كىرەنەۋە مۆلەتى وەرشە زىرپە	۱	—	—
پىشكىنى خىلى ھاوردە (زىرپە ، پلاتىن،زىۋو)	۴۴۲۷.۹۸۵	۱۶۸۸،۷۷۰ ھەزارو شەش سەدو ھەشتاۋ ھەشت كىلوو ھەفتە سەدو ھەفتە گرام	۶۵.۹۰۰ شەست و پىنج كىلو و نۆسەد گرام
پىشكىنى پىسولە فرۇشتى زىرپە	۴۵۲	۲۸	۲۰
پىشكىنى دوكانى وەرشە و زىرپىنگرى	۱۳	۲	۶
كىشكرى تەرازوو	۴۵۲	۱۵۱	۱۲
سەردانى لىژنە چاۋدىرى بازار	۱۴ جار	۱۳ جار	۳ جار
زىرپە پىشكىنراۋ لە لايەن لىژنە چاۋدىرى	۴۴۶ گرام	—	۹۶۰ گرام
تاقىكرەنەۋە زىرپىنگران و خاۋەن وەرشەكان	۱۲ زىرپىنگر	۲ زىرپىنگر	۱۰ زىرپىنگر

دواكهوتنى شايسته دارايى پروژەكان

دواى قەيرانى دارايى لە ساڵى ٢٠١٤ ھەريەمى كوردستان نەيتوانى شايستەى دارايى پروژەكانى ھەريەم وەك خۆى خەرج بكات و بەئێندەران لە وەرگرتنى پارەى شايستەى خۆيان دواكهوتن ، تەنانەت زۆريەك لە پروژەكان يان وەستان يان نەيتوانى بە خيراى جارن جيبەجيبكرين . سەرەراى وەستانى ھەندىك لە پروژەكان، بەلام ھەندىك لە بەئێندەران بە پيى تواناى داراييان بەردەوام بوون لە جيبەجيبكردنى

پروژەكانيان و لەحياتى خەرجكردنى شايستە داراييەكانيان حكومەتى ھەريەم بە شيوەى چەك پارەيان بۆ خەرج دەكرد. لەساڵى ٢٠١٧ حكومەتى ھەريەمى كوردستان بريارى دا كە بودجەيەكى تايبەت بۆ ئەم چەكانە تەرخان بكرىت بە مەبەستى خەرجكردنى ريزەيەكى ديارىكارو لە رەسىدى بەئێندەران، كە لە بانكەكانى ھەريەم ھەيان بوو. وەزارەتى پلاندانن بە ھاوكارى وەزارەتى دارايى توانيان ئەم بېرە پارە

تەرخانكراوەى بۆ دووجار و ھەرجار بەريژەى ١٠% رەسىدى بانكى بەئێندەران بۆ بودجەى پەرەپيدانى پاريزگان خەرج بكەن . لە قوناعى داھاتوو وە تا پيش كۆتاى ساڵى ٢٠١٧ برپىكى تر بە ريزەيەكى ديارىكارو تر بۆ پروژەكانى بودجەى وەبەرھيەيان (وەزارەتەكان) كە بەنووسراوى فەرمى لەلایەن وەزارەتەكان بۆ وەزارەتى پلاندانن نيردراو خەرج دەكرىت و لە دواى پيداچوونەو بە فايەلەكانيان بۆ وەزارەتى دارايى رەوانە دەكرىت.

ريژەى شايستەى خەرجى چەكى بەئێندەران (بودجەى وەبەرھيەيان)

#	شوين	ژ.پروژە	خەرجى پروژەكان / مليۆن دينار	رەسىدى بانك / مليۆن دينار	ريژە / مليۆن دينار
١	ھەولير	١٠٥	٣٥٠,٦٦٥	٦٤,٤٧٤	٢,٥٧٩
٢	سليمانى	١٩٥	٢٧٢,٥٠٦	٧٤,٨٥٢	٢,٩٩٤
٣	دھۆك	١٥٩	٥٣٥,٣٨٠	١٤٦,٨٠٩	٥,٨٧٢
	گۆژمەى گشتى	٤٥٩	١,١٥٨,٥٥١	٢٨٦,١٣٥	١١,٤٤٥

پروژەى بەريۆەبردنى دارايى (PFM)

- (٢) شيوازو رپگاكاني بەريۆەبردنى پروژەكانى وەبەرھيەيان.
 - (٣) ئەنجامدانى خولى راھيەيان بۆ ئاشناكردنى فەرمانبەرانى حكومەتى ھەريەم بە ستانداردە گشتيەكانى گريبەستكردن.
 - (٤) ئامادەكردنى رپنمايە گشتيەكانى گريبەستكردن بە زمانى كوردى و بلاوكردنەوەى بۆ دام و دەزگا بھيەنديدارەكانى حكومەتى ھەريەم و ھتد....
 - (١) نوپكردنەووە گەشەپيدانى داتا بەيسى بەريۆەبردنى پروژەكانى وەبەرھيەيان .
- بەپيى پلانى دارپژراو ماوہى پروژەكە ٤ ساڵ دەخايەنيەت و تا ٢٠٢١ بەردەوام دەبيەت .

سندوقى كۆمەكى چاكسازى ئابوورى حكومەتى ھەريىمى كوردستان

Funding Facility Economic Reform -KRG

گشتى خانەنىشىنى ھەريىمى كوردستان.

(۳) ھەماھەنگىکردن لەگەل بانكى نيۆدەولەتى بۆ ئەنجامدامى چاكسازى لە بوارى پاراستنى كۆمەلایەتى لە ھەريىمى كوردستان و ئەنجامدانى پرۆژەى بە ئامانجکردنى ھەزارى.

(۴) ئامادەکردنى چوارچىوہى چاودىرى و ھەتسەنگاندن بۆ چاكسازى ئابوورى بۆ سى سەكتەر (كشتوكال، پاراستنى كۆمەلایەتى و پيشەسازى).

كۆمەكى چاكسازى ئابوورى حكومەتى ھەريىمى كوردستان لە سى مانگى رابردو و برىتيوو لە:

(۱) ئامادەکردن بۆ ئەنجامدانى ليكۆلەنەومىيەكى گشتگر لە بوارى كشتوكال لە ھەريىمى كوردستان بە ھەماھەنگى لەگەل پرۆگرامى نەتەوہ يەكگرتووہكان بۆ خوراك و كشتوكال UNFAO.

(۲) دەستپيىکردنى ئەنجامدانى چاكسازى لە بوارى كارگيى خانەنىشىنى لە بەرپۆمەلایەتى

سندوقى كۆمەكى چاكسازى ئابوورى حكومەتى ھەريىمى كوردستان سندوقىكى دارايىہ دامەزراوہ لەلایەن پرۆگرامى نەتەوہ يەكگرتووہكان بۆ گەشەپيدان و وەزارەتى پلاندانان - بەرپۆمەلایەتى گشتى پلانى پرۆژەكان بۆدجەى وەبەرھيىنان بەمەبەستى كۆکردنەوہى كۆمەكى دارايى ، ھيىنانى شارەزايان و ھاوكارى تەكنىكى بۆ پالپشتيىکردنى پرۆسەى چاكسازى ئابوورى لە ھەريىمى كوردستان . چالاكىيەكانى سندوقى

حكومەتى ھەريىمى كوردستان پرۆگرامىكى ئەزموونى بە ئامانجکردنى ھەزارانى

دەستپيىکردنە، لەرگەى بەكارھيىنانى پشكنينى ئاستى گۆزەران

Proxy Means -Testing

کرد بە تويزەرە كۆمەلایەتییەكان. وەزارەتى كارو دەستەى ئامار پرۆسەى ھەتسەنگاندنى كارى مەيدانىيان ئامادەکرد. بانكى نيۆدەولەتى شيكارى كردوہ بۆ داتا بەدەستھاتووہكان لە كارى مەيدانى روپپۆدەگەو، ھەرودھا لە نزيكەوہ كارى كردوہ لەگەل وەزارەتەكانى كارو پلاندانان و لەگەل دەستەى ئامار، بۆ ئامادەکردنى راپۆرتى كۆتايى وەزارەتەكانى پلاندانان و كار كە پيشكەشى ئەنجومەنى وەزيرانى دەكەن بۆ برپار وەرگرتن.

بەرپۆمەلایەتى گشتى پلانى پرۆژەكان بۆدجەى وەبەرھيىنان لە وەزارەتى پلاندانان. پالپشتى دارايش دابىنكرا بۆ كارە مەيدانىيەكان لەرگەى سندوقى كۆمەكى چاكسازى ئابوورى حكومەتى ھەريىمى كوردستان Funding Facility Economic Rform, كەتيچووہكانى بەگەرختن و تابليتى پيوستى بۆ روپپۆدەگە دابىنكرد. تيمى بانكى نيۆدەولەتیش، سۆفتويزى روپپۆدەگەى دابىنكرد و رايھيىنانى چرپشى پيشكەش

پرۆگرامەكە ئەزموونىكە لە ھەزاي دەشتى ھەولير جيبەجيىكرا ، كارە مەيدانىيەكان لە ۲ى نيسانى ۲۰۱۷ دەستيانپيىكرد و لە نيسانى ۲۰۱۷ تەواوكران . پيش كارە مەيدانىيەكان بانكى نيۆدەولەتى ھاوكارى تەكنىكى و بونياتنانى تواناكانى پيشكەش كرد. كارە مەيدانىيەكان لەلایەن تويزەرە كۆمەلایەتییەكانى وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتى ئەنجامدرا، بە سەرپەرشتييارى دەستەى ئامارى ھەريىمى كوردستان و

پروژەى بيمەى كۆمەلەيتى بۆ پەرەپيدان

حكومتى عىراق بە ھەماھەنگى لەگەل بانكى نيودەولەتى كار دەكات لە پيناو پيگھيئانى تيمى پەرەپيدانى بيمەى كۆمەلەيتى لەسەر ئاستى عىراق، وە جيبەجيكردنى پروژەى بيمەى كۆمەلەيتى بۆ پەرەپيدان.

ھەريمى كوردستان سودمەند دەبيت لەم پروژەى بە ھەسەرپەرشتى وەزارەتى پلاندانان / بەرپەويەرى گشتى پلانى پروژەى كۆمەلەيتى وەبەرھيئانە.

ئامانجى پروژەى بريتە لە گەشەپيدان و بەرھەويشردنى گوزەرانى ھاولاتيان و ھيئانەكايەى ھەلى كاركردن بۆ كۆمەلەگە زەرەرمەندەكان لە عىراق و ھەريمى كوردستاندا. لەسەر ئاستى عىراقدا سى پاريزگا بۆ قوناغى يەكەمى پروژەى دەستنيشانكران ئەوانيش پاريزگانى صلاح الدين ، ديارە و دھۆكن.

بنەماى سەرەكى پروژەى بريتە لە ھەراھەمكردى ھەلى يەكسان بۆ بەدەس گەيشتى خزمەتگوزارى سەرەتايەكان و دەرھەتى كاركردن بە مەبەستى گەشەسەندنى سەقامگىرى

و ئاسايش . بەلام ، لە ئيستاى بە ھۆى شەرى نەخوازاوى دژ بە تيرۆر ناوچەكە بە شيوەيەكى گشتى دوچارى خرابى ژيخرانى ئابوورى و كۆمەلەيتى ھاتوو. بە ڤەچاوكردنى ئەم ھەلومەرجە ، پروژەى ناوبرا ھەولەدەت كە يەكە كارگيريە خوجيەكان بەھيژتر بكات، بۆ گەياندى خزمەتگوزارىەكان و ھەلى كار بۆ كۆمەلەگەكانيان.

ئەمەش بە ڤەرودان بە ڤرۆسەى لامەركەزى لە يەكە كارگيريە خوجيەكان و بەھيژكرديان لە جيبەجيكردنى پروژەىكان لە ناوچە سنوريەكانى خوياندا.

ئەزموونە نيودەولەتيەكان ئەوھيان نيشانداو ھەپروژەى لەم جۆرە سەرکەوتنى بەرچاوى بەدەستھيئاو لە دووبارە بنياتنانەوى كۆمەلەگە زيانيكەوتووھەكان لە ڤووى ئابوورى و كۆمەلەيتى، وە ھيئانەكايەى دەرھەتى كار. لەھەمانكاتدا كۆمەلەگە خۆى چەقى پروژەىكە دەبيت لە پلاندانانى سەرەتايى و گەياندى خزمەتگوزارىەكان ، بۆ نموونە دەستنيشانكردىنى پروژەىكان، چۆنيەتى جيبەجيكردنيان و چاوديريكرديان، كە لەلەيەن كۆمەلەگە يان يەكە كارگيريە خوجيەكان جيبەجيدەكرت ئەمەش متمانەى زياتر لە نيوان ھاولاتيان و دەستەى بەرپەويەردن بنياتدەندريتەو.

لە ھەمووى گرنگتر ، ستراتيجيەتى

پروژەىكە لەوھاديە كە بتواندريت ھەژارى لە كۆمەلەگە زەرەرمەندەكان كەمبكرتەو، بە لەبەرچاوكردنى ئەوھى كە كەمەدەرمەتان ھەم بەشدارى جيبەجيكردنى پروژەىكان بين وەكو ھيژى كار، وەھەم پروژەى جيبەجيكراو ببیتە ھۆكارى ئەوھى كە ئاستى خزمەتگوزارى بەرزبكاتەو.

لە ھەريمى كوردستاندا بۆ دەستپيكي پروژەى پاريزگاى دھۆك دەستنيشانكراو بە ھۆكارى چەند فاكترەيك . ئەو فاكترەرانەش بريتەن لە ڤيژەى ھەژارى و ژمارەى ئاوارەكان لەم سنورەدا، وە پاريزگاى دھۆك زۆرتريين ڤيژەى ھەژارى و ژمارەى ئاوارەى تيديە، بە بەراورد بە پاريزگانى تری ھەريم، ئەمەش بۆتە ھۆكارى سەرەكى بۆ ھەلٻاردنى ئەم پاريزگايەدا.

لە كۆتايىدا ، پروژەى بيمەى كۆمەلەيتى بۆ پەرەپيدان ھەولەدەت بۆ جيبەجيكردنى پروژەى قەبارە بچوك بۆ مامناوئەند لە كۆمەلەگە زيانيكەوتووھەكاندا، بۆ زياتر بنياتنانى متمانە لەنيوان ھاولاتى و دەستە كارگيريە خوجيەكان، وە لە پيناو بەھيژكردى دەستە كارگيريەكان لە ڤووى جيبەجيكردنى پروژەىكاندا و خزمەتكردىنى ھەژاران و، ھەروھەا بەرزكردەوى ئاستى خزمەتگوزارى لە كۆمەلەگە زەرەرمەندەكان.